

Vergaderjaar 2022–2023

36 200 V

Vaststelling van de begrotingsstaat van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (V) voor het jaar 2023

G

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 4 mei 2023

De Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal heeft op 16 maart 2023 een brief gestuurd aan de Minister van Buitenlandse Zaken inzake de halfjaarlijkse stand van zaken ten aanzien van de toezeggingen die door de bewindspersonen aan de Eerste Kamer zijn gedaan.

De Minister heeft op 26 april 2023 gereageerd.

De vaste commissies voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking¹ en voor Europese Zaken² brengen bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking,
Van Luijk

¹ Samenstelling:

Faber-Van de Klashorst (PVV), Ganzevoort (GL), Van Apeldoorn (SP) (*voorzitter*), Van Dijk (SGP), Jorritsma-Lebbink (VVD), Atsma (CDA), Oomen-Ruijten (CDA), Kooole (PvdA), Prast (PvdD), Van Rooijen (50PLUS), Arbouw (VVD), Van Ballekom (VVD) (*1° ondervoorzitter*), Beukering (Fractie-Nanninga), Bezaan (PVV), Dittrich (D66), Huizinga-Heringa (CU) (*2° ondervoorzitter*), Dessing (FVD), Karimi (GL), Kluit (GL), Moonen (D66), Otten (Fractie-Otten), Vos (PvdA), Van Wely (Fractie-Nanninga) en Raven (OSF).

² Samenstelling:

Essers (CDA), Koffeman (PvdD), Backer (D66), Faber-Van de Klashorst (PVV), Van Apeldoorn (SP) (*ondervoorzitter*), De Boer (GL), Van Dijk (SGP), Kooole (PvdA), Oomen-Ruijten (CDA) (*voorzitter*), Stienen (D66), De Bruijn-Wezeman (VVD), Van Rooijen (50PLUS), Arbouw (VVD), Van Ballekom (VVD), Beukering (Fractie-Nanninga), Bezaan (VVD), Frentrop (Fractie-Frentrop), Geerdink (VVD), Huizinga-Heringa (CU), Karimi (GL), Otten (Fractie-Otten), Krijnen (GL), Vos (PvdA), Van Wely (Fractie-Nanninga) en Raven (OSF).

BRIEF VAN DE VOORZITTER VAN DE EERSTE KAMER DER STATEN-GENERAAL

Aan de Minister van Buitenlandse Zaken

Den Haag, 16 maart 2023

De Eerste Kamer maakt halfjaarlijks de stand van zaken op ten aanzien van de toezeggingen die door de bewindspersonen aan deze Kamer zijn gedaan.

Door middel van deze brief attendeer ik u op het gebruikelijke halfjaarlijkse overzicht van openstaande en deels voldane toezeggingen. Vandaag ontvangt u digitaal een overzicht van de toezeggingen waarvan de termijn volgens onze informatie op 1 januari 2023 is verstreken. Daarbij treft u tevens, ter informatie, een overzicht aan van de openstaande of deels voldane toezeggingen waarvan de termijn op 1 juli 2023 verloopt. Beide lijsten zijn terug te vinden via de volgende links:

Rappel: <https://www.eerstekamer.nl/rappel?rappel=vm1ef7mfytuw&ministerie=vghyngkof7kc>

Vooruitblik: <https://www.eerstekamer.nl/rappel?rappel=vm1eh7x81op9&ministerie=vghyngkof7kc>

Teneinde een geactualiseerd overzicht aan de verantwoordelijke commissie(s) voor te kunnen leggen, verneemt de Kamer graag vóór vrijdag 5 mei 2023 eventuele correcties en een prognose van de termijnen waarop de toezeggingen zullen worden nagekomen. Het betreft daarbij voornamelijk de toezeggingen waarvan de deadline reeds is verstreken.

De Eerste Kamer tracht de toezeggingenregistratie zo actueel mogelijk te houden. De Kamer en de regering zijn er derhalve bij gebaat als brieven, nota's en dergelijke, die samenhangen met toezeggingen aan de Eerste Kamer, rechtstreeks aan deze Kamer worden gezonden, onder vermelding van het toezeggingenregistratienummer.

Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal,
J.A. Bruijn

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 26 april 2023

Graag bied ik u hierbij de reactie aan op uw verzoek van 16 maart 2023 met kenmerk 172886.11U inzake het halfjaarlijks rappel toezeggingen.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
W.B. Hoekstra

Toezegging Vergadering Parlementaire Assemblee en werklust EHRM (32.125 en 32.123 V) (T01191) en Toezegging Bijwonen PACE-vergadering (35.295) (T03411)

Zoals aangegeven in de brief «vragen omtrent toezegging inzake vergadering parlementaire assemblee en werklust EHRM» d.d. 24 juni 2019 ben ik bereid om een vergadering van Parlementaire Assemblee (PACE) bij te wonen. Dat standpunt is onveranderd. Indien de mogelijkheid zich voordoet zal ik de PACE bezoeken, mede ook om de waarde die Nederland hecht aan de Raad van Europa, en de belanghebbende rol die de PACE hierin speelt, te onderstrepen.

Toezegging Informeren over toetreding EU tot EVRM (33.877) (T01941)

Het toetredingsproces van de EU tot het EVRM heeft zoals bekend aanzienlijke vertraging opgelopen naar aanleiding van advies 2/13 van het Hof van Justitie van de EU (EU-Hof) in 2014, waarin het EU-Hof heeft geoordeeld dat de ontwerp-toetredingsovereenkomst op meerdere punten onverenigbaar is met het Unierecht. Sinds september 2020 is heronderhandeld tussen de EU en de Raad van Europa (RvE) om aan deze bezwaren tegemoet te komen. Tijdens de laatste onderhandelingsronde in Straatsburg die plaatsvond van 14-17 maart jl. is een voorlopig akkoord op onderhandelaarsniveau bereikt. Een oplossing voor het bezwaar van het EU-Hof over het Gemeenschappelijk Buitenlands en Veiligheidsbeleid (GBVB) maakt geen onderdeel uit van dit voorlopig akkoord. Kortgezegd vond het EU-Hof het problematisch dat het EHRM – na toetreding van de EU tot het EVRM, rechtsmacht zou krijgen over GBVB-handelingen die o.g.v. de stand van het EU recht toen aan de rechtsmacht van het EU-Hof zouden ontsnappen. De EU heeft toegezegd zich in te zetten op een EU-interne oplossing voor dit bezwaar. De niet-EU leden van de Raad van Europa hebben hiermee ingestemd. Het vinden van een interne oplossing voor het GBVB-bezwaar is noodzakelijk om tot een finaal akkoord te komen en toetreding van de EU tot het EVRM te realiseren. In de Raad van de EU bestaat brede steun voor een interpretatieve verklaring over het GBVB, maar er is op dit moment geen consensus over deze oplossing, noch voor een andere oplossing voor het GBVB-bezwaar. In de EU wordt daarom verder gewerkt aan een oplossing en de EU zal de niet-EU leden van de Raad van Europa informeren over de voortgang die het hierop boekt. Daarnaast wordt binnen de EU verder gewerkt aan de uitwerking van de EU-interne regels die nodig zijn om de toetreding te bewerkstelligen.

Toezegging Top over de toekomst van de Raad van Europa (34.166) (T02273)

Het Comité van Ministers heeft op 7 november jl. besloten dat de tijd rijp is voor een Top over de toekomst van de organisatie. De vierde Top van de Raad van Europa vindt op 16 en 17 mei 2023 plaats in Reykjavik. Zeker gezien de ontwikkelingen in Europa, is het van belang dat wij ons buigen over de Europese multilaterale structuren en de rol die de Raad van Europa in dit kader heeft t.a.v. versterking van de mensenrechten, democratie en rechtsstaat.

Toezegging Actieve inzet voor transparantie in EU-besluitvorming (35.295) (T03400)

Deze toezegging betreft staand beleid. Nederland zet zich sinds lange tijd samen met een aantal gelijkgezinde lidstaten in voor meer transparantie binnen de EU. In 2019 presenteerde Nederland samen met negen andere

lidstaten het non-paper *increasing transparency and accountability of the EU* met daarin concrete suggesties ter modernisering van transparantie in de Raad en het EU-besluitvormingsproces.³ Deze inzet heeft een aantal concrete resultaten opgeleverd, waaronder vergrote transparantie van trilogie.⁴ In september 2021 heeft Nederland samen met Duitsland en Denemarken een *transparency pledge*⁵ gelanceerd in de marge van de Conferentie over de toekomst van Europa en in maart 2022 een online evenement als opvolging van de *pledge* georganiseerd.⁶ De aanbevelingen die voortvloeien uit de Conferentie over de toekomst van Europa geven een nieuwe impuls aan de inzet voor meer transparantie binnen de EU. Binnen de Raad, het EP en de Commissie vinden nu discussies plaats over het opvolgen van de uitkomsten van de Conferentie voor de Toekomst van Europa, waaronder de aanbevelingen over transparantie.⁷

De inzet van het Nederlandse kabinet om het EU-transparantiebeleid te moderniseren en de EU-besluitvormingsprocedure inzichtelijker en toegankelijker te maken gaat onverminderd door.⁸ Zo blijft het kabinet inzetten op de niet-gerealiseerde punten uit het non-paper van 2019, waaronder i) de herziening van de transparantieverordening ii) de herziening van de interne Limité-richtsnoeren van de Raad zodat minder Raadsdocumenten de Limité-markering krijgen en de Limité-markering van documenten tijdig wordt opgeheven en iii) het toezien op snelle totstandkoming en ingebruikname van de inter-institutionele wetgevings-database (One-stop IT-shop).

Het kabinet beoogt met de Europawet om besluitvorming in de EU transparanter te maken voor het parlement en voor burgers. Goede informatievoorziening over de EU is essentieel voor het parlement om effectief invloed en controle uit te kunnen oefenen op het EU-besluitvormingsproces. In de Europawet worden de EU-informatieafspraken daarom verankerd. Namens de Tweede Kamer zijn er door de rapporteurs Van Wijngaarden (VVD), Koekkoek en Boutkan (Volt) verdiepingsgesprekken gevoerd met ambtenaren van het Ministerie van Buitenlandse Zaken.» De consultatie van het conceptwetsvoorstel is inmiddels gestart.⁹

Toezegging Actieve inzet effectief EU-instrumentarium bij rechtsstaatschending (35.295) (T03395)

In algemene zin betreft deze toezegging staand beleid. Het kabinet blijft zich samen met gelijkgezinde partners hard maken voor de bescherming van de Europese rechtsstaat en voor de volledige en adequate inzet van het beschikbare EU-rechtsstaatsinstrumentarium. Het lid van Apeldoorn riep het kabinet meer specifiek op om in de context van een verdragswijziging te pleiten voor het aanscherpen van de mogelijkheden om als EU handhavend op te treden bij schendingen van de rechtsstaat. Indien een wijziging van het verdrag aan de orde komt, zal het kabinet bezien hoe dit proces benut kan worden voor de aanscherping van het rechtsstaatsinstrumentarium en de Kamer hierover informeren. Zoals ook aangegeven

³ <https://www.permanentrepresentations.nl/documents/publications/2019/06/18/non-paper---transparency-and-accountability>

⁴ Zie ook Verslag Informele Videoconferentie van de leden van de Raad Algemene Zaken d.d. 15 juli 2020

⁵ <https://www.permanentrepresentations.nl/documents/publications/2021/09/23/transparency-pledge>

⁶ <https://futureu.europa.eu/es/processes/Democracy/f/5/meetings/136392>

⁷ Zie Kamerstukken II, 8 juli 2022, nr. 35982–6

⁸ Kamerstuk 22 112, nr. 3244, vergaderjaar 2021–2022 en Kamerstuk 21 501-20, nr. 1741, vergaderjaar 2021–2022

⁹ Overheid.nl | Consultatie Wet EU-informatievoorziening Staten-Generaal (internetconsultatie.nl)

tijdens het debat met uw Kamer van 8 februari jl. moet hierbij rekening worden gehouden met een ongunstig krachtenveld.

Toezegging Actieve inzet regering in toetreding EU tot EVRM (35.295) (T03399)

Het kabinet zet zich actief in om de Verdragsrechtelijke verplichting tot toetreding van de EU tot het EVRM zo snel mogelijk te vervullen. Dat betekent dat het kabinet zich inzet om tot een interne oplossing voor het GBVB-bezwaar van het EU-Hof te komen en om de uitwerking van de EU-interne regels die moeten worden vastgesteld om toetreding te faciliteren tijdig af te ronden. Nederland trekt daarbij nauw op met de Europese Commissie om het toetredingsproces zoveel mogelijk te bespoedigen.

Toezegging Informatie over het behalen van de 2%-norm (36.162) (T03460)

In de Defensiebegroting is meer toelichting gegeven op de opbouw van de Defensie-uitgaven de komende jaren en hoe dit eraan bijdraagt dat Nederland de 2%-norm van de NAVO zal bereiken.

Vooruitblik

Toezegging Kamer informeren over de Iraans Revolutionaire Garde en over andere ontwikkelingen in Iran die voor de Kamer relevant zijn (36.200 V) (T03502)

De Eerste Kamer is in het *Verslag Raad Buitenlandse Zaken 23 Januari 2023*, *Verslag Raad Buitenlandse Zaken van 20 februari 2023*, en *Verslag Raad en Verslag van de Raad Buitenlandse Zaken van 20 maart 2023* nader geïnformeerd over de Nederlandse inzet ten aanzien van de sanctie-listing van het Iraanse Islamitische Revolutionaire Gardekorps (IRGC).